

ХІІ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

19–21 червня 2013 р. в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України відбулася ХІІ міжнародна наукова конференція молодих учених, яку раз на два роки організовує Рада молодих учених Інституту. Уже програмною стала традиція не обмежувати тематику конференції. Це означає, що на конференції виступили всі очі поділитися своїми науковими спостереженнями й відкриттями. Участь у заході взяли молоді літературознавці, котрі виголосили доповіді з різних літературознавчих дисциплін: теорії літератури, історії української літератури, історії зарубіжних літератур, літературної компаративістики, літературного джерелознавства й текстології. Молоді вчені мали змогу поспілкуватися з фахівцями зі своєї галузі знань, обмінятися з колегами думками і досвідом із різноманітних питань, познайомитися з дослідниками, які займаються подібними до їхніх темами, налагодити наукові зв'язки, співпрацю.

Цього року на конференцію приїхало 120 науковців із 132 заявлених у програмі заходу, а попередніх заявок на участь оргкомітет отримав 150.

На конференції виступили літературознавці з Білорусі (Полоцьк, Мінськ, Гомель), Молдови (Тирасполь), Польщі (Краків, Люблін), Росії (Москва, Перм, Нижній Новгород, Ростов-на-Дону, Санкт-Петербург), України (Бердянськ, Дніпропетровськ, Донецьк, Житомир, Івано-Франківськ, Кам'янець-Подільський, Київ, Кривий Ріг, Коломия, Луганськ, Луцьк, Львів, Маріуполь, Миколаїв, Ніжин, Одеса, Полтава, Рівне, Ужгород, Харків, Херсон, Черкаси, Чернівці).

Відкрив конференцію директор Інституту літератури акад. *М. Жулинський*, виступили також завідувачі відділів Інституту. Під час відкриття конференції чл.-кор. НАНУ *Т. Гундорова* виголосила наукову доповідь "Інший Шевченко: про що оповідає кобзар Дармограй". Учасники та гості мали нагоду послухати відкриту лекцію "Про користь і шкоду постколоніалізму для життя" професора Університету Монаша (Мельбурн, Австралія) *М. Павлишина*, а також відвідали презентацію факсимільного відтворення Шевченкової поеми "Гайдамаки" та супровідних досліджень *Г. Грабовича* "Шевченкові Гайдамаки: Поема і критика" й *О. Федорука* "Шевченкові Гайдамаки: Історія книжки". Крім того, співробітники Інституту літератури провели низку презентацій найновіших видань Інституту.

Конференція тривала два дні (19 і 20 червня), роботою 33 секцій керували науковці Інституту літератури, які на фінальному пленарному засіданні виголосили свої звіти про роботу секцій та поділилися враженнями про рівень наукових доповідей, роботу конференції загалом. Так, *Г. Бурлака* відзначила доповіді науковців, виголошені на засіданні секції "Джерелознавство і текстологія", зокрема виступи *Я. Цимбал* і *Н. Скєїри*, *В. Єрмак*, *Д. Єсипенка*. Керівникові секції "Теорія літератури і літературні теорії" *В. Балдинюк* сподобалися доповіді *Б. Горвата* з Києва та *М. Кози* з Кракова (Польща). За словами *О. Брайка*, учасники секції "Порівняльне літературознавство" застосували різноманітні компаративні методики й підходи до дослідження літературного тексту, оригінальними були доповіді *О. Смулькевич* із Полоцька (Білорусь), *Д. Хохель* із Кам'янця-Подільського, а також аспіранток Інституту літератури *Т. Михайлової* та *І. Скрипник*. Керівник секції "Проблеми драматургії" *А. Матюценко* повідомила, що найфаховішою була доповідь *О. Цокол* (Київ) про сучасну українську драму. Вона розповіла також про роботу секції "Література на екрані" й відзначила доповіді *О. Філоненко* (Миколаїв) і співробітника Інституту літератури *О. Михеда*.

Говорячи про роботу секції "Сакральне в літературі", *М. Сулима* повідомив, що найбільше його вразили доповідь *Г. Волощук* (Коломия), присвячена дослідженню релігійної збірки "Caritas" *У. Кравченко*, та доповідь аспірантки Інституту літератури *Ю. Григорчук* про образно-символічне вираження сакрального в художній прозі Віри Вовк. *В. Смілянська*, яка головувала на секції "Час і простір в літературному творі", відзначила доповідь *В. Дубініної* з Луганська, присвячену дослідженню часопросторового виміру повісті *Б. Тенети* "Гармонія і свинушник", а також *К. Оглобліної* з Пермі (Росія), яка розповіла про художній час і простір у романі *М. Петросян* "Дім, в якому...". Керівник секції "Класична українська література" *М. Бондар* звернув увагу на ґрунтовний джерелознавчий підхід *А. Зайцевої* (Луганськ) до дослідження рецепції творчості *Олени Пчілки* в літературно-критичній думці, відзначив доповіді *М. Калшняк* (Львів) про художню рецепцію міста у прозі *І. Франка*, *Г. Стасюк* (Івано-Франківськ) про психогенетичний аспект дослідження літературного таланту *Драгоманових*, а також *Г. Левченко* (Житомир) про магічно-міфологічний субкод ліричних метатекстів *Івана Франка* й *Лесі Українки*. А в секції "Шевченко і передшевченківська доба" *М. Бондар* вирізняв доповіді

Д. Єсипенка “Шевченкіана на шпальтах журналу “Україна” та В. Левицького “Тарас Шевченко і міська література”.

Ю. Пелешенко, керівник секції “Фольклорні жанри і література”, завважив доповідь співробітниці Інституту літератури С. Онисенко, яка розповіла про форми інтертекстуальності у фольклорі (на матеріалі паремій у казках). Доповіді І. Стребкової (Ніжин) і Л. Віолентової (Нижній Новгород, Росія) викликали жваве обговорення ролі казки в сучасній літературі. Ю. Пелешенко розповів також про засідання секції “Давня література”, зауваживши, що доповідь О. Щербак (Житомир) про типологію жіночих образів у Святому Письмі не залишила слухачів байдужими та викликала цікаву дискусію. Особливу увагу привернули доповіді М. Малинки (Черкаси) “Тема османської загрози в українському хронографі XVI століття” і Р. Ткачука “Постать Вельямина Рутського у житті церкви та письменстві”.

Н. Єржиківська зауважила, що на секції “Проблеми жанрології” цікавою була доповідь О. Щербей (Ужгород) про поетику жанрових різновидів новели у творчості Ф. Потушняка. А на секції “Літературна репутація та проблеми маргінального” з оригінальною доповіддю виступила О. Шмідт із Кракова (Польща), яка говорила про “викреслювання” письменника Р. Шуберта з історії літератури. Ще одна дослідниця з Кракова І. Борушковська виголосила доповідь про тему безумства, якої першою в жіночій українській літературі торкнулася Леся Українка. Цікавою також була доповідь Х. Венгеринюк про маргінальне у творчій долі Н. Королевої.

А. Шпиталь розповів про роботу секції “Екзистенційні виміри літератури” і зазначив, що на високому фаховому рівні були доповіді О. Пресіч про модель “нового героя” в українській прозі Канади другої половини ХХ ст., а також О. Матвеевої про щастя як ключовий концепт у проєкті “повноти буття” (на матеріалі “Щоденника” В. Винниченка). А у секції “Література й історія” цікаве порівняння репрезентації історії про Войнарівського у творах К. Рилєєва і Л. Коваленко запропонувала літературознавець з Рівного Г. Ковальчук. У секції “Англомовні літератури”, на якій головувала Т. Денисова, увагу привернули доповіді М. Калініченка (Рівне), який розглянув роман “Мобі Дік” Г. Мелвілла в контексті масової літератури, та В. Яремчук (Львів), котра розповіла про творчість гуртка “Інклінгв”. Д. Дроздовський, який керував секцією “Французька література”, відзначив доповіді О. Кит (Львів) про інтерпретацію образу Жанни д’Арк у французькій драматургії першої половини ХХ ст. та Ю. Павленко (Київ) про опозиції “усне слово” – “письмо”, “обман” – “щирість” у повісті Л.-Р. Дефоре “Балакун”, що викликала багато запитань, дискусій.

За словами Л. Тарнашинської, у секції “Поезія. Лірика” найбільш потужна доповідь була у В. Мальцева з Чернівців, який розповів про версифікаційні засоби української бурлескної поезії перших десятиріч XIX ст. Р. Мовчан розповіла про роботу секції “Література модернізму”, зазначивши, що на цю секцію, крім доповідачів, прийшло багато слухачів, зацікавлених осіб. Теми і виступи на секції були дуже різні, деякі мали теоретичний наголос, зокрема доповіді Н. Михайлюк (Львів) про позицію оповідача в романі О. Вайльда “Портрет Доріана Грея” і В. Кандинської (Київ) про естетизм як стиль життя й письма в щоденниках О. Кобилянської; інформативну доповідь виголосила А. Артюх (Київ) про поезію майже невідомого письменника 1920-х років А. Павлюка в контексті літератури модернізму. Говорячи про роботу секції “Українська література 1920-х років”, Р. Мовчан зауважила також, що доповідь Г. Ткачук про дитячу літературу 1920-х років, заслуговує на особливу увагу.

Виступи учасників секції “Література і політичний дискурс” були також присвячені цікавим літературознавчим питанням; це, зокрема, доповіді М. Варданян (Кривий Ріг) про “муженський цикл” В. Винниченка й А. Бахтарова (Київ) про тоталітарну семіосферу роману В. Діброви “Бурдик”. Я. Цимбал розповіла про засідання секції “Документ і література”, на якому присутні були не лише доповідачі, а й слухачі. Доповіді О. Шеремет, М. Гоголі та інших були на високому науковому рівні, викликали бурхливі і цікаві обговорення. На секції “Літературна імагологія”, якою керував О. Брайко, успішно виступили Б. Янковий (Київ), К. Палій (Полтава), І. Давиденко (Бердянськ) та О. Опря (Тираспіль, Молдова). Керівник секції “Сучасна література і постмодернізм” О. Поліщук зауважила доповіді Д. Бугаєва (Санкт-Петербург), О. Ставничої (Київ), помітний був також добрий фаховий рівень підготовки доповідачів і слухачів, які ставили запитання.

Більше про теми доповідей, назви й формат роботи секцій, книжкові презентації можна знайти в програмі конференції на сайті Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України: (<http://www.ilnan.gov.ua/docs%202013/Program.pdf>).

Людмила Бербенець
м. Київ

Отримано 22 жовтня 1013 р.

